

Załącznik do Uchwały
Nr XXII/...../2020
Rady Miasta Tychy
z dnia 26 listopada 2020 r.

MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2021

TYCHY ✓ DOBRE MIEJSCE

SPIS TREŚCI:

I.	Wprowadzenie	3
II.	Diagnoza	8
1.	Problematyka używania marihuany, haszyszu i innych narkotyków przez młodzież	9
2.	Dostępność narkotyków	11
3.	Wiek inicjacji narkotykowej wśród młodzieży	13
4.	Dorośli a problematyka narkotykowa	13
5.	Nieprzestrzeganie zapisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	15
6.	Realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2019 roku	16
III.	Realizatorzy Programu	17
IV.	Zasoby lokalne	17
V.	Dane teleadresowe	18
VI.	Cel Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	19
VII.	Zadania Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	20
VIII.	Działania przewidziane do realizacji w 2021 roku	20
IX.	Ustalenia końcowe	22
1.	Sposób realizacji zadań	22
2.	Budżet Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	23
3.	Ewaluacja	23

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii należy do zadań własnych gminy, stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz wyznacza główne kierunki przeciwdziałania narkomanii. Opracowywany jest z uwzględnieniem celów operacyjnych dotyczących przeciwdziałania narkomanii określonych w Narodowym Programie Zdrowia i służy kontynuacji działań rozpoczętych w latach poprzednich.

Program określa zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii na terenie gminy Tychy. Tworzy spójny system działań naprawczych i profilaktycznych, zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów narkotykowych oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Narkomania zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, jest stałym lub okresowym używaniem w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Zjawisko to jest poważnym problemem społecznym oraz niesie ze sobą duże ryzyko dla zdrowia psychicznego i fizycznego człowieka. Podobnie jak w przypadku innych uzależnień, często wiąże się z ubóstwem, bezrobociem, prostytutką, bezdomnością oraz generuje zachowania kryminalne.

Chociaż problem „narkotykowy” towarzyszy cywilizacji „od zawsze”, to większa świadomość niebezpieczeństw związanych z narkotykami, pojawiła się dopiero początkiem XX wieku, gdy rozpoczęto restrykcyjne podejście do zjawiska narkomanii. Współczesne zmiany społeczno – ekonomiczne, które sprzyjają rozpowszechnianiu się mody nazywanej „narkotykiem” tym bardziej wskazują na konieczność podejmowania szerokich i kompleksowych działań związanych z profilaktyką narkotykową. Dlatego tak istotną rolę w zapobieganiu narkomanii odgrywa profilaktyka i edukacja dzieci, młodzieży, rodziców oraz nauczycieli. Poszerzając wiedzę na temat narkomanii, rozpoznawania i ograniczania zagrożeń, kształtowania u dzieci i młodzieży zdrowych zachowań, wartości i postaw można sukcesywnie i konsekwentnie zapobiegać problemom używania środków psychoaktywnych.

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021, zwany dalej MPPN, skierowany jest do tyszan – dzieci, młodzieży, dorosłych uzależnionych od narkotyków bądź zagrożonych uzależnieniem od narkotyków oraz osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii.

Zarys i priorytety unijnej polityki antynarkotykowej zostały zawarte w Strategii Antynarkotykowej Unii Europejskiej na lata 2013-2020. Państwa członkowskie i instytucje określiły cele szczegółowe strategii, do których należą:

- przyczynianie się do wymiernego ograniczenia popytu na narkotyki, skali uzależnienia od nich oraz wynikających z ich używania zagrożeń i szkód zdrowotnych i społecznych,
- przyczynianie się do dezorganizacji rynku nielegalnych narkotyków i do wymiernego zmniejszenia dostępności nielegalnych narkotyków,
- zachęcanie do koordynacji działań poprzez aktywne rozmowy i analizę rozwoju wydarzeń i wyzwań w obszarze narkotyków na szczeblu unijnym i międzynarodowym,
- zintensyfikowanie dialogu i współpracy w kwestiach walki z narkotykami między Unią Europejską a państwami trzecimi oraz organizacjami międzynarodowymi,

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

- przyczynianie się do lepszego rozpowszechniania wyników monitorowania, badań i ocen oraz do lepszego rozumienia wszelkich aspektów związanych ze zjawiskiem narkotyków i lepszego rozumienia skutków podejmowanych działań w celu zapewnienia rzetelnego i kompleksowego oparcia strategii i działań na wiedzy.

Na szczeblu krajowym aktem prawnym regulującym kwestie przeciwdziałania narkomanii jest ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.

Przeciwdziałanie narkomanii powinno, w myśl art. 10 ustawy, obejmować:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspieranie działań instytucji, osób fizycznych i organizacji pozarządowych, służących rozwiązywaniu problemów narkotykowych,
- 5) pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób, z wykorzystaniem pracy socjalnej, kontraktu socjalnego.

Wykres nr 1.: Pionowy układ powiązań dokumentów z zakresu przeciwdziałania narkomanii.

Na poziomie regionalnym zagadnienia w zakresie przeciwdziałania narkomanii reguluje Program Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Śląskim, natomiast uchwalany corocznie Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii to zakres lokalnych działań.

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

Powiązania MPPN dokumentami o zasięgu krajowym, wojewódzkim i lokalnym:

NAZWA	MIEJSKI PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2021
PODSTAWA PRAWNA	1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii 2) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi 3) Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym 4) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 5) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej 6) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym 7) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 8) Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 9) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych 10) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych 11) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym 12) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych 13) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego 14) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 CEL OPERACYJNY 2: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi. Strategia Rozwoju Kraju 2020 OBSZAR STRATEGICZNY III. Spójność społeczna i terytorialna. CEL III.1 Integracja Społeczna. III.1.1 Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 CEL SZCZEGÓŁOWY 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. CEL SZCZEGÓŁOWY 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 PRIORYTET I Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży. PRIORYTET II Zapewnienie spójności działań edukacyjnych. PRIORYTET III Aktywna integracja w społeczności lokalnej. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia ADIS 2020 Program realizowany w 5 obszarach: Obszar 1. Zapobieganie zakażeniom HIV wśród ogółu społeczeństwa, Obszar 2. Zapobieganie zakażeniom HIV wśród osób o zwiększonym poziomie zachowań ryzykownych. Obszar 3. Wsparcie i opieka zdrowotna dla osób zakażonych HIV i chorych na AIDS. Obszar 4. Współpraca międzynarodowa. Obszar 5. Monitoring. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 CEL GŁÓWNY: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce. CEL SZCZEGÓŁOWY 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

WOJEWÓDZKIE PROGRAMY STRATEGICZNE	CEL SZCZEGÓŁOWY 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie. CEL SZCZEGÓŁOWY 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. CEL SZCZEGÓŁOWY 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.
	Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 CEL GŁÓWNY 1: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb. CEL SZCZEGÓŁOWY B): Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej. ZADANIE 2) Dążenie do zapewnienia priorytetowego wzrostu nakładów na świadczenia zdrowotne w rodzaju opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień.
	Narodowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2013-2020 FILAR: Bezpieczny człowiek: PRIORYTET 1 – Kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego. PRIORYTET 2 – Ochrona uczestników ruchu drogowego. FILAR: Bezpieczny pojazd. PRIORYTET 2 – Doskonalenie systemów bezpieczeństwa w pojazdach.
	Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” OBSZAR PRIORYTETOWY: (B)Szanse rozwojowe mieszkańców. CEL STRATEGICZNY: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie. CEL OPERACYJNY: B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa. CEL OPERACYJNY: B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców.
	Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020. Aktualizacja 2015 OBSZARY PRIORYTETOWE: 1. Wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji, w tym w zapewnieniu opieki nad osobami zależnymi. 2. Rozwój ekonomii społecznej jako instrumentu integracji społeczno - zawodowej i dostarczyciela powszechnie dostępnych usług społecznych. 3. Wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży. Wspieranie działań ukierunkowanych na efektywną profilaktykę i socjalizację, w tym przez organizowanie różnorodnych form zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. 6. Tworzenie i rozwijanie spójnego systemu kształcenia ustawicznego i doskonalenia zawodowego kadr pomocy i integracji społecznej. 1) Integrowanie działań na rzecz bezpieczeństwa publicznego. 9. Podejmowanie działań na rzecz promocji, profilaktyki i edukacji zdrowotnej. CELE STRATEGICZNE: 1. Tworzenie warunków do powstawania i właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniającej prawidłowy rozwój i opiekę wszystkim jej członkom, zwłaszcza osobom zależnym. Wzmocnienie polityki prorodzinnej. 5. Integracja i rozwój regionalnego systemu kształcenia ustawicznego i doskonalenia zawodowego kadr pomocy i integracji społecznej o charakterze wielosektorowej struktury współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności rozwoju pracy socjalnej (w tym nowych zawodów i specjalności). 6. Wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
	Program przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu w województwie śląskim na lata 2018-2023 CEL OPERACYJNY 1: Wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem i innymi problemami społecznymi. DZIAŁANIE 1.4.: Prowadzenie analiz dotyczących sytuacji społeczno-ekonomicznej rodzin w województwie śląskim CEL OPERACYJNY 4: Zwiększenie roli ekonomii społecznej w reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

	DZIAŁANIE 4.2. Promocja potencjału podmiotów ekonomii społecznej w zakresie tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
	Śląski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2013-2020 CEL GŁÓWNY II: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy, niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. CEL SZCZEGÓŁOWY 1: Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej - wdrożenie modelu zintegrowanej, środowiskowej opieki psychiatrycznej. DZIAŁANIE 1: Rozwinięcie i uzupełnienie sieci poradni zdrowia psychicznego i uzależnień, zapewniających opiekę dorosłym, dzieciom i młodzieży.
	Program Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Śląskim na lata 2017-2020 CELE OPERACYJNE: 1. Edukacja publiczna w zakresie przeciwdziałania narkomanii. 2. Wzmacnianie oddziaływań profilaktycznych. 3. Wzmacnianie procesu leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin. 4. Badanie i monitorowanie problemów związanych z narkotykami i narkomanią.
PROGRAMY MIEJSKIE	Strategia Rozwoju Miasta Tychy 2020+ CEL STRATEGICZNY I.: Wysoka jakość życia mieszkańców. CEL STRATEGICZNY II.: Dobre warunki do rozwoju kapitału społecznego. CELE OPERACYJNE: I.1. Podnoszenie jakości świadczonych usług publicznych. I.3. Rozwój form aktywnego spędzania wolnego czasu. I.4. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego, zdrowotnego i środowiskowego. II.2. Rozwój i promocja działań zapobiegających zjawisku wykluczenia społecznego.
	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tychy na lata 2014-2020 CEL STRATEGICZNY 1.4. Organizowanie wsparcia na rzecz osób i rodzin z problemami uzależnień. CEL OPERACYJNY 1.4.1. Ograniczenie problemów społecznych i zdrowotnych związanych z używaniem środków psychoaktywnych.
	Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 CEL GŁÓWNY PROGRAMU: Wspieranie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, prowadzące do przywrócenia zdolności prawidłowego funkcjonowania. CEL SZCZEGÓŁOWY 1.: Wspieranie rodzin we wzmacnianiu ich roli. Podnoszenie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców. CEL SZCZEGÓŁOWY 2.: Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i rodzin. Poprawa funkcjonowania rodziny w sferze socjalno-bytowej. CEL SZCZEGÓŁOWY 4.: Doskonalenie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz podnoszenie kwalifikacji specjalistów. DZIAŁANIE 1.6.: Organizacja i prowadzenie placówek wsparcia dziennego. DZIAŁANIE 2.3.: Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin wymagających wsparcia /kolonie, obozy, akcja lato, akcja zima/. DZIAŁANIE 4.1.: Podnoszenie kwalifikacji kadry poprzez szkolenia rozwojowe. DZIAŁANIE 4.2.: Superwizja pracy specjalistów. DZIAŁANIE 4.4.: Organizowanie konferencji, spotkań dla specjalistów pracujących w obszarze pomocy i wsparcia rodziny.

Raporty Krajowego Biura Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

Wykaz skrótów:

CIS	– Centrum Integracji Społecznej
KMP	– Komenda Miejska Policji
MCK	– Miejskie Centrum Kultury
MCO	– Miejskie Centrum Oświaty
MENS SANA	– Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień
MOPS	– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
MOSiR	– Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji
MPPN	– Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii
NGO	– organizacje pozarządowe
NPZ 2016-2020	– Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020
OIK	– Ośrodek Interwencji Kryzysowej
OTU	– Ośrodek Terapii Uzależnień
POW	– Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza
PPP	– Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
PPZ „KWADRAT”	– Placówka Pieczy Zastępczej „KWADRAT”
PR	– Prokuratura Rejonowa
PWD	– Placówki Wsparcia Dziennego
SM	– Straż Miejska
SR	– Sąd Rejonowy
SWZ	– Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Tychy

II. DIAGNOZA

Monitorowanie natężenia problemu używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, a także ocenianie czynników wpływające na ich rozpowszechnienie ma miejsce regularnie co cztery lata zarówno w skali całego kraju jak i miasta Tychy, a dane zawarte w niniejszej diagnozie pochodzą z badań społecznych sfinansowanych z budżetu miasta Tychy zrealizowanych przez podmioty zewnętrzne oraz badań wykonanych na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii we współudziale z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W roku 2019, w celu zbadania rozpowszechniania zjawiska używania substancji psychoaktywnych, Urząd Miasta Tychy zlecił przeprowadzenie badania ilościowego pn.: „Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Miasta Tychy”. Badania realizowane było zgodnie z metodologią i standardami międzynarodowego projektu ESPAD (Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach na temat Alkoholu i Narkomanii – „*European School Survey Project on Alcohol and Drugs*” ESPAD). Próbę badawczą stanowiło ogółem 1333 uczniów, z których 708 uczniów w wieku 15-16 lat oraz 625 uczniów w wieku 17-18 lat.

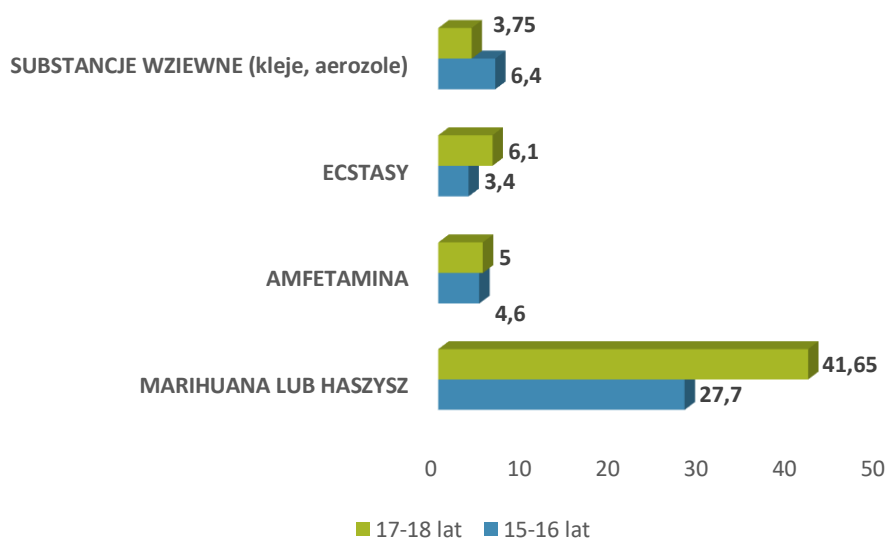
Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

Również w roku 2019 przeprowadzono ogólnopolskie audytoryjne badanie ankietowe metodą ESPAD na losowej próbie reprezentatywnej uczniów naszego kraju (ważona próba ogólnopolska liczyła 2814 uczniów trzecich klas szkół gimnazjalnych oraz 3089 uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych) pn.: „Używanie substancji psychoaktywnych przez polską młodzież”. Wyniki badań zostały ogłoszone podczas konferencji 25 czerwca 2020 roku zorganizowanej przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.¹

1. PROBLEMATYKA UŻYWANIE MARIHUANY, HASZYSZU I INNYCH NARKOTYKÓW PRZEZ MŁODZIEŻ

Ze wszystkich grup nielegalnych środków psychoaktywnych najbardziej rozpowszechnione jest w Tychach używanie marihuany i haszyszu, gdzie przynajmniej raz w życiu sięgnęło po nią 41,65% badanych uczniów w wieku 17-18 lat oraz 27,7% w wieku 15-16 lat. Podobne dane pochodzą z danych ogólnopolskich, gdzie na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia substancji nielegalnych jest amfetamina.

Wykres nr 2.: Wyniki badań metodą ESPAD – sięganie po narkotyki i inne nielegalne substancje psychoaktywne przez tyską młodzież – przynajmniej raz w życiu.

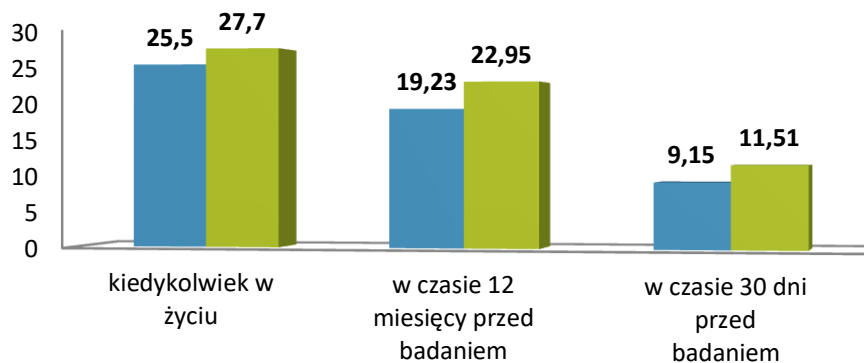
Tyska starsza młodzież w porównaniu do roku 2015 wykazuje stabilne lub rzadsze używanie marihuany lub haszyszu, natomiast niepokojące zjawisko dotyczy grupy młodszej z wyraźną tendencją wzrostową w zestawieniu do roku 2015. Dane te różnią się od ogólnopolskich, które pokazują, że w obu grupach wiekowych przeważa tendencja spadkowa.²

¹ http://r.dcs.redcdn.pl/http/o2/GPWMedia/video/klient/20200625_pap.mp4 - transmisja wideo - dostęp w dniu 21.10.2020 r.

² <https://www.cinn.gov.pl/portal?id=1675807> – Ogłoszenie wyników badania ESPAD 2019 - dostęp w dniu 21.10.2020 r.

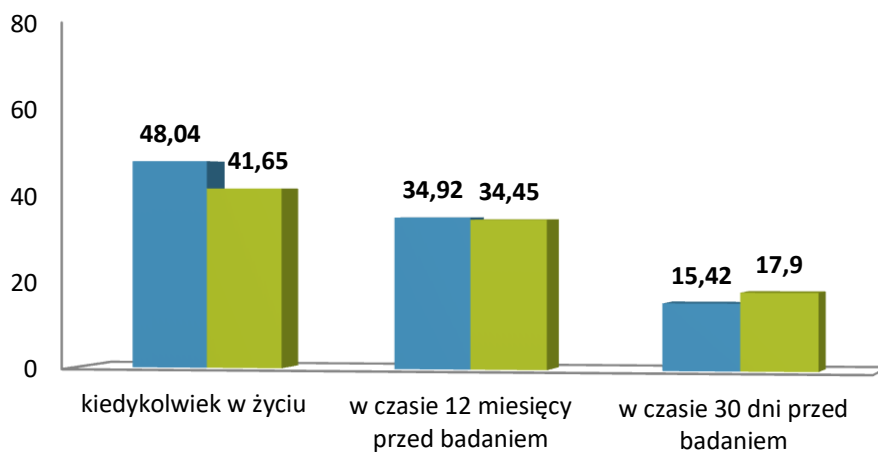
Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

Wykres nr 3.: Wyniki badań metodą ESPAD – tyska młodzież w wieku 15-16 lat – używanie marihuany lub haszyszu.

	kiedykolwiek w życiu	w czasie 12 miesięcy przed badaniem	w czasie 30 dni przed badaniem
■ Tychy 2015	25,5	19,23	9,15
■ Tychy 2019	27,7	22,95	11,51

Wykres nr 4.: Wyniki badań metodą ESPAD – tyska młodzież w wieku 17-18 lat – używanie marihuany lub haszyszu.

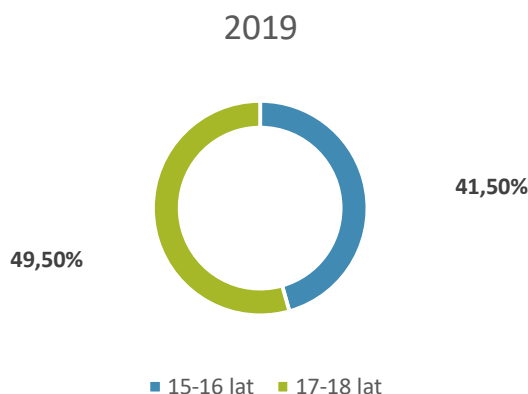

	kiedykolwiek w życiu	w czasie 12 miesięcy przed badaniem	w czasie 30 dni przed badaniem
■ Tychy 2015	48,04	34,92	15,42
■ Tychy 2019	41,65	34,45	17,9

2. DOSTĘPNOŚĆ NARKOTYKÓW

Narkotyki są substancjami psychoaktywnymi nielegalnymi, których produkcja i sprzedaż są zabronione i karalne. W celu odurzenia stosowane są również tzw. substancje legalne na przykład: leki uspokajające i nasenne, narkotyczne leki przeciwbólowe (morfina) oraz substancje wziewne (kleje czy rozpuszczalniki). Wprawdzie substancje te są wprowadzane na rynek legalnie, to korzystanie z nich w celach niemedycznych często wiąże się z łamaniem przepisów.

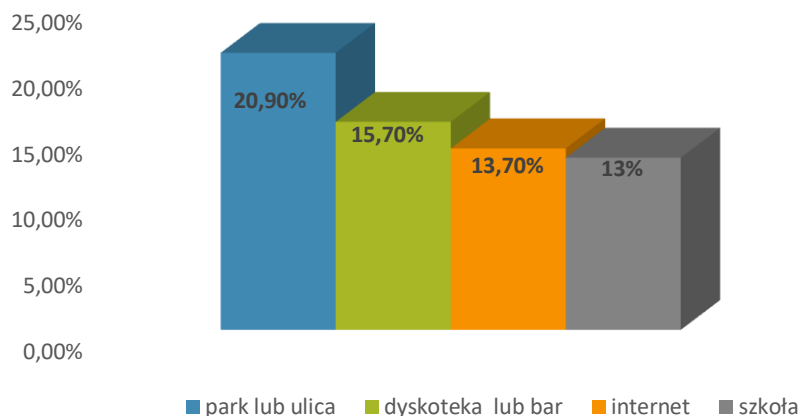
Wykres nr 5.: Wyniki badań metodą ESPAD – tyska młodzież – dostępność marihuany lub haszyszu.

Ponad 40% uczniów w wieku 15-16 lat oraz więcej niż połowa w wieku 17-18 lat uważa możliwość zdobycia marihuany i haszyszu za łatwo dostępne. Natomiast co szósty 15-16 latek oraz co dziewiąty 17-18 latek stwierdził, że zdobycie wyżej wymienionych substancji byłoby niemożliwe. W roku 2015 zdobycie marihuany lub haszyszu jako łatwe wskazało ponad 47% badanych w obu rocznikach.

Prawie połowa tyskich badanych zadeklarowała, że zna miejsca, w których łatwo można kupić marihuanę/haszysz (odsetki te wynosiły od 40% do 49,1%). Jako najbardziej dostępne miejsca m.in. wskazali: park lub ulicę (od 15,1% do 20,9%), następnie dyskotekę lub bar, internet a nawet szkołę.

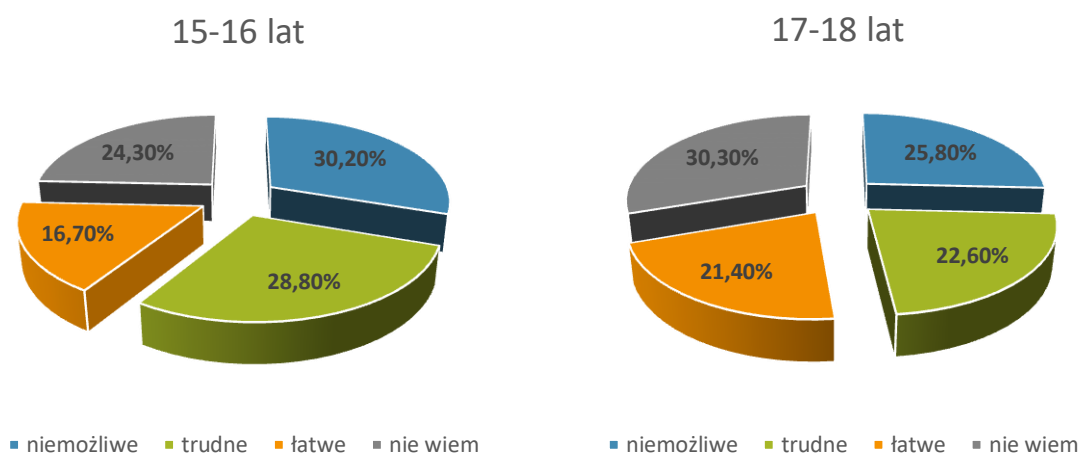
Wykres nr 6.: Wyniki badań metodą ESPAD – tyska młodzież – miejsca dostępność marihuany lub haszyszu.

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

Grupą niebezpiecznych dla życia i zdrowia środków są nowe substancje psychoaktywne (NSP) tzw. dopalacze. Dopapalacze mają właściwości zbliżone do działania narkotyków. Są to produkty pochodzenia zarówno syntetycznego, jak i naturalnego, sprzedawane w sklepach internetowych i na „czarnym rynku”. Sprzedawcy reklamują je jako środki pobudzające, wspomagające funkcje poznawcze (np. poprawiające czasowo pamięć, koncentrację), czy pozwalające się zrelaksować. Jednocześnie producenci dopalaczy w ofercie handlowej zamieszczają informację, że sprzedawane produkty „nie nadają się do spożycia przez ludzi”. Tym samym używki oznaczone są m.in. jako produkty kolekcjonerskie, nawozy do kwiatów, pochłaniacze wilgoci czy też sole do kąpieli. Trudność w zdobyciu dopalaczy zadeklarowało 22,6% starszych ankietowanych (17-18 lat) oraz 28,8% młodszych (15-16).

Wykres nr 7.: Wyniki badań metodą ESPAD – tyska młodzież – dostępność dopalaczy.

Pozytywnym sygnałem płynącym z badań polskiej młodzieży jest zmniejszenie się używania dopalaczy. Wyniki badań ESPAD są kolejnym źródłem informacji po badaniach Fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej oraz Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii wskazującym na zmniejszenie się skali problemów z dopalaczami. Mogły na to wpłynąć regulacje prawne, które w roku 2018 zdelegalizowały całe grupy substancji psychoaktywnych, tzw. prawo generyczne.³

W roku 2020 na terenie miasta Tychy pojawiły się ogólnodostępne automaty WEEDPOINT sprzedające certyfikowane produkty CBD m.in. susz konopny w torebkach o różnych smakach i gotowe skręty tzw. puff jointy. Produkty CBD oferowane w automatach zawierają maksymalnie do 0,2 procent psychoaktywnego THC, które zgodnie z polskim prawem czynią wyrób całkowicie legalnym a sposób zareklamowania ich przeznaczenia i właściwości staje się atrakcyjny również dla dzieci i młodzieży – producent wskazuje cele terapeutyczne, waporyzację lub aromaterapię. Jednocześnie przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii nie tylko nie zabraniają sprzedaży, podawania oraz udostępniania osobom do lat 18 wyżej wymienionych produktów, ale również nie obligują producentów i podmioty oferujące je na rynku umieszczania widocznych i czytelnych informacji o potencjalnych zagrożeniach związanych z używaniem tych produktów.

³ A. Malczewski – Polska młodzież a substancje psychoaktywne w badaniu ESPAD – REMEDIUM 9/2020 – publikacja

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

Początkowo niewinne sięgnięcie po produkt CBD, w przyszłości może prowadzić do uzależnienia od innych środków psychoaktywnych – w tym zawierających narkotyczne substancje, które mają destrukcyjny wpływ nie tylko na rozwój i organizm młodych ludzi, ale również na ich funkcjonowanie w społeczeństwie.

Urząd Miasta Tychy, kierując się troską o dzieci i młodzież naszego miasta, zwrócił się z prośbą do: Rzecznika Praw Dziecka, Sekretarza Stanu Ministerstwa Sprawiedliwości, Przewodniczącej Komisji Polityki Społecznej Związku Miast Polskich, o zbadanie przedmiotowej sprawy, zajęcie stanowiska oraz rozważenie podjęcia stosownych działań w zakresie stanowienia prawa ograniczającego swobodny dostęp do produktów zawierających konopie włókniste.

W rezultacie sprawa została również skierowana do Ministerstwa Zdrowia – Departamentu Zdrowia Publicznego i Rodziny, Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Tychach, Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego w Katowicach, w Jeleniej Górze i w Kaliszu, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jeleniej Górze i w Kaliszu oraz Prokuratury Rejonowej w Tychach. W wyniku podjętych czynności, rozpoczęto gromadzenie dokumentacji, analizę problemu oraz rozważana jest kwestia wprowadzenia zmian w przepisach prawa ograniczającego dostęp do produktów wytworzonych na bazie konopi włóknistej.

3. WIEK INICJACJI NARKOTYKOWEJ WŚRÓD MŁODZIEŻY

Badania ESPAD przeprowadzone w zakresie sięgnięcia pierwszy raz po narkotyki i inne substancje psychoaktywne wykazały, że w Tychach wiekiem inicjacji jest już nawet okres przed 13 rokiem życia, w którym to dzieci sięgają po substancje wziewne (kleje, aerozole) – zgodne dane obu grup ankietowanych. W wieku 14-15 lat dzieci i młodzież ma już kontakt z marihuaną lub haszyszem, amfetaminą i ecstazy, natomiast grupa starsza uczniów wskazała wiek inicjacji dla tych substancji jako 16 i więcej lat.

Tabela nr 1.: Wiek inicjacji – narkotyki i inne substancje psychoaktywne w podziale na grupy wiekowe.

grupa wiekowa ankietowanych	marihuana lub haszysz	amfetamina	ecstasy	substancje wziewne
uczniowie 14-15 lat	14-15 lat	14-15 lat	14-15 lat	13 lub mniej lat
uczniowie 17-18 lat	16 lat	16 lat	16 i więcej lat	13 lub mniej lat

Dane te wskazują na konieczność rozpoczynania oddziaływań profilaktycznych przeciwdziałających używaniu narkotyków przez młodzież jeszcze w szkole podstawowej oraz na ich intensyfikowanie w klasach szóstej i siódmej szkoły podstawowej.

4. DOROŚLI A PROBLEM NARKOTYKOWY

Postawy dorosłych dotyczące narkotyków zostały przeanalizowane w trakcie II edycji projektu pn.: „Zachowania i postawy społeczne dorosłych mieszkańców Miasta Tychy wobec środków psychoaktywnych i przemocy” w roku 2018 (I edycja miała miejsce w roku 2014). Badania na grupie 800 – osobowej reprezentacji mieszkańców miasta Tychy, zlecono głównie w celu pozyskanie informacji przydatnych w opracowaniu programów profilaktycznych oraz dokumentów strategicznych dla miasta Tychy, służących ograniczaniu lokalnych problemów społecznych w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz przemocy w rodzinie.

Analizując wyniki otrzymane z obu edycji należy zauważyć, że odnotowano wzrost znajomości nazw poszczególnych substancji psychoaktywnych. Do najbardziej znanych substancji psychoaktywnych należały: marihuana – 84,1%, haszysz – 69,3%, heroina – 69% oraz amfetamina – 61,1%. Ponad połowa respondentów kojarzy: grzyby halucynogenne – 55,6%, ecstasy – 55,5% (inaczej: MDMA – 3,4-Metylenodioksymetamfetamina, piguły, pixy, dropsy – to narkotyk popularny wśród tak zwanych „niedzielnich narkomanów” – osób, które sięgają po środki psychoaktywne tylko w weekendy, często przy okazji wyjścia do klubu czy na koncert), LSD – 54,8% (inaczej: dietyloamid kwasu D-lizergowego – bardzo silna substancja halucynogenna oraz GHB – 54,8% (inaczej: kwas gamma hydroksymasłowy – tzw. pigułka gwałtu).

Na trzynaście wymienionych substancji psychoaktywnych tylko co do trzech (marihuana, haszysz, grzyby halucynogenne) ankietowani stwierdzili większą łatwość niż trudność ich pozyskania na terenie miasta – w 2014 roku zdanie takie odnosiło się do pięciu substancji. W roku 2018 około 80% respondentów zadeklarowało, że do tej pory nigdy nie znalazło się w sytuacji, w której ktoś zaproponował im kupno albo zażycie narkotyków lub środków odurzających (w stosunku do 2014 roku jest to widoczny wzrost deklaracji tego typu) a 83,3% stwierdziło, że osobiście nie zna nikogo z problem nadużywania substancji psychoaktywnych.

Tabela nr 2.: Wyniki badań dorosłych mieszkańców Tychów.

rok	zna osoby nadużywające substancje psychoaktywne	przynajmniej raz w życiu zażył jedną z substancji psychoaktywnych	zażył marihuanę lub haszysz	dostępność do narkotyków
2014	29,8%↓	16,5%↑	marihuana 17,6%	5 substancji na 13 możliwych
			haszysz 9,9%	
2018	16,7%	18,2%	marihuana około 17,6%	3 substancje na 13 możliwych
			haszysz około 9,9%	

Jednocześnie tylko 16,7% badanych ujawniło, że w kręgu ich znajomych są osoby nadużywające substancji psychoaktywnych, w roku 2014 takich wypowiedzi zaewidencjonowano 29,8%.

Stosunkowo największa grupa ankietowanych zdecydowała się na zażycie: marihuany (17,6%) lub haszyszu (9,9%). Wartości te podobnie rozkładały się w badaniu zrealizowanym w 2014 roku.

5. NIEPRZESTRZEGANIE USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII

Informacje uzyskane z wielu instytucji wskazują na eskalację użycia i zainteresowania środkami narkotycznymi oraz halucynogennymi. W roku 2018 Szpital Miejski odnotował 11 zatruczeń wyżej wymienionymi środkami a w roku 2019 – 31, natomiast używanie narkotyków określone w roku 2018 wartością „zero” – wzrosło w roku 2019 do 30 przypadków. Skutki powyższych zdarzeń mogą mieć swoje odzwierciedlenie w liczbie dozoru kuratorskiego oraz w wyrokach sądowych (w roku 2019 dozorem kuratora objęto 13 osób oraz wydano 97 wyroków sądowych).

W tabeli poniżej uwzględniono dane za I półrocze 2020 r. Z uwagi na konsekwencje wprowadzonego stanu epidemii spowodowanego koronawirusem, wskaźniki te mogą nie ukazywać rzeczywistej skali problemu.

Tabela nr 3.: Zdarzenia dotyczące nieprzestrzegania ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (źródło: dane z instytucji).

PODMIOT	ZAKRES	2018 r.	2019 r.	I półrocze 2020 r.
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	udzielenie pomocy i wsparcie rodzinom	18	16	15
	udzielenie pomocy i wsparcie osobom w rodzinie	24	19	16
Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach karnych osób dorosłych	dozór kuratora w związku z nieprzestrzeganiem zapisów ustawy	6	13	5
Szpital Miejski w Tychach	zatrucie środkami narkotycznymi i halucynogennymi	11	31	2
	używanie narkotyków	0	30	2
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Megrez Sp. z o.o.	zatrucie środkami halucynogennymi	22	22	4
Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach	wyjazdy do zdarzeń z rozpoznaniem zatrucia środkami narkotycznymi i halucynogennymi	21	15	13
Sąd Rejonowy	wyroki dotyczące nieprzestrzegania zapisów ustawy	95	97	53
Prokuratura Rejonowa	wydane akty oskarżenia dotyczące nieprzestrzegania zapisów ustawy	95	65	38

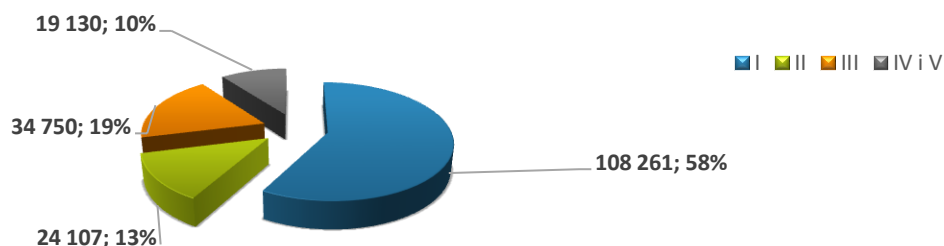
6. REALIZACJA MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W 2019 ROKU

W roku 2019 podział środków na poszczególne działania w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii kształtował się następująco: zaplanowano środki finansowe w wysokości 195 000 zł, wydatkowano: 186 248 zł – co oznacza wykonanie na poziomie: 95,51%.

Tabela nr 3.: Zadania realizowane w ramach MPPN w roku 2019 w podziale na wartość i procent.

Zadania realizowane w ramach MPPN w roku 2019		Kwota	%
I	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.	108 261 zł	58%
II	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.	24 107 zł	13%
III	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów.	34 750 zł	19%
IV V	Wspieranie działań instytucji, osób fizycznych i organizacji pozarządowych, służących rozwiązywaniu problemów narkotykowych oraz pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób, z wykorzystaniem pracy socjalnej, kontraktu socjalnego.	19 130 zł	10%
SUMA		186 248 zł	100

Wykres nr 8.: Struktura wydatków na poszczególne zadania w ramach MPPN w roku 2019.

W roku 2019 najwięcej środków finansowych w ramach MPPN (58%) przeznaczono na zadanie: „Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem”. W tym zakresie zrealizowano indywidualny, terapeutyczny Program Candis dla osób powyżej 16 roku życia, mających problem z powodu używania marihuany lub haszyszu, decydujących się na całkowitą absencję od marihuany lub na znaczące ograniczenie jej palenia. Drugim zadaniem, które zaangażowało 19% budżetu było: „Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów”, w ramach którego m.in. zakupiono i przekazano Realizatorom Programu, dwie walizki edukacyjne XL z atrapami narkotyków oraz bezinwazyjne testy do wykrywania środków psychoaktywnych (narkotyki i dopalacze). Z pozostałych 23 % budżetu sfinansowano pozostałe zadania.

III. REALIZATORZY PROGRAMU

Głównym realizatorem MPPN jest Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Tychy (SWZ).
W realizacji MPPN uczestniczyć będą również m.in.:

- 1) Jednostki organizacyjne Urzędu Miasta Tychy:
  - a) Straż Miejska (SM)
- 2) Jednostki organizacyjne Miasta Tychy:
  - a) Miejskie Centrum Oświaty (MCO)
  - b) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej (MOPS – OIK)
  - c) Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (MOSiR)
  - d) Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat” (PPZ „KWADRAT”)
- 3) Inne podmioty:
  - a) Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień Mens Sana (Mens Sana)
  - b) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna (PPP)
  - c) Komenda Miejska Policji (KMP)
  - d) Powiatowy Urząd Pracy (PUP)
  - e) Prokuratura Rejonowa (PR)
  - f) Sąd Rejonowy (SR)
  - g) tyskie środowiska samopomocowe
  - h) inne osoby i podmioty realizujące zadania w obszarze pomocy społecznej.

IV. ZASOBY LOKALNE

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 zawiera zadania, które będą realizowane z wykorzystaniem istniejących zasobów, służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

PODMIOT:	ZAKRES WSPÓŁPRACY
MENS SANA	Przychodnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i innych Substancji Psychoaktywnych oraz Dzienny Odział Terapii dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Innych Substancji Psychoaktywnych. Realizuje programy psychoterapii uzależnień osób uzależnionych od narkotyków bądź używających narkotyki w sposób szkodliwy. Możliwość udziału w programach terapeutycznych: Program Candis, Grupa Narkotykowa oraz Całościowy Program Terapii Uzależnień.
Zakłady podstawowej opieki zdrowotnej	Dokonują wczesnego rozpoznawania uzależnienia narkotykowego oraz kierują do placówki specjalistycznej.
Placówki oświatowe, oświatowo – wychowawcze	Prowadzą profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną adresowaną do dzieci i młodzieży oraz rodziców. Szkoły realizują Programy Wychowawczo – Profilaktyczne. W Tychach mamy: Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną, 2 Młodzieżowe Domy Kultury, 22 przedszkola publiczne, 43 szkoły publiczne w tym: 25 szkół podstawowych, 18 szkół ponadpodstawowych (dane na 1 września 2020 r.).

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

PWD, PPZ „Kwadrat”, POW	Służą pomocą w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Współpracują z rodzicami/opiekunami, placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Placówki Wsparcia Dziennego mogą być prowadzone w formie: opiekuńczej, specjalistycznej bądź pracy podwórkowej. W 2019 roku 5 organizacji pozarządowych prowadziło na zlecenie Miasta Tychy 6 placówek wsparcia dziennego (5 opiekuńczych i 1 socjoterapeutyczną). Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi "BAZĘ" Placówkę Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży (2 filie). W Tychach prowadzona jest również Placówka Pieczy Zastępczej „Kwadrat”, Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 1 oraz Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Nr 2.
MOPS, w tym OIK	Ośrodek udziela pomocy społecznej osobom i rodzinom z problemami uzależnień m.in. od narkotyków. Zadaniem pomocy społecznej jest również zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem.
KMP i SM	Służby te realizują zadania związane w szczególności z zapobieganiem destrukcyjnym skutkom zachowań osób uzależnionych w miejscach publicznych. Realizują również programy informacyjno-edukacyjne adresowane do dzieci i młodzieży.
Instytucje kultury, MCK i MOSiR	Promują bezpieczny i „wolny” od środków psychoaktywnych styl spędzania wolnego czasu, w szczególności w ramach realizacji projektów adresowanych do dzieci i młodzieży.
SR (w tym zespoły kuratorskie)	III Wydział Rodzinny i Nieletnich orzeka w sprawach nieletnich, zespoły kuratorskie prowadzą dozór nad osobami/rodzinami im podlegającymi.
CIS	Prowadzi działania w ramach reintegracji społecznej i zawodowej.
NGO i grupy samopomocowe	Organizacje pozarządowe oraz grupy samopomocowe prowadzące działania związane z przeciwdziałaniem narkomanii.

V. DANE TELEADRESOWE (stan na dzień 1 września 2020 r.)

Placówka / Instytucja	Adres	Telefon
Ośrodek Pomocy Psychologicznej Profilaktyki i Leczenia Uzależnień Mens Sana	ul. Bukowa 20	(32) 327 51 83
Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy	ul. Nałkowskiej 19	(32) 720 52 42
Ośrodek Interwencji Kryzysowej (HOSTEL)	ul. Nowokościelna 27	(32) 227 05 75
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna	ul. Andersa 16	(32) 227 23 92
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Budowlanych 59	(32) 227 35 40
I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach karnych	Pl. Baczyńskiego 1	(32) 219 07 69
II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich		(32) 326 43 63

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE			
Nazwa organizacji	Adres	Telefon	
Stowarzyszenie „Trzeźwość Życia”	ul. Nałkowskiej 19	(32) 720 52 42	
Śląskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych „Auxilium”	ul. Barona 30/209	515 336 003	
GRUPA WSPARCIA			
Nazwa grupy	Termin spotkań	Godzina spotkań	Miejsce spotkań
Grupa Anonimowych Narkomanów	ostatnia sobota miesiąca	19:00 – 21:00	ul. Wyszyńskiego 1 salka przy kościele św. Krzysztofa
PORADNIE TELEFONICZNE			
Ogólnopolski Telefon Zaufania Narkotyki - Narkomania 800 199 990 poniedziałek – piątek w godz. 16:00 – 21:00			
Ogólnopolski Telefon Zaufania dla osób cierpiących z powodu uzależnień behawioralnych i ich bliskich 801 889 880 poniedziałek – piątek w godz. 17:00 – 22:00			

VI. CEL MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Celem głównym Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest ograniczenie zjawiska i negatywnych konsekwencji społecznych, wynikających z używania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

Cel główny będzie realizowany:

- 1) w oparciu o cele szczegółowe:
  - a) zmniejszenie zainteresowania narkotykami i środkami psychoaktywnymi wśród dzieci, młodzieży i młodych dorosłych poprzez realizację rekomendowanych programów profilaktycznych;
  - b) podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców Tychów w zakresie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych;
- 2) w następujących obszarach:
  - a) profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem narkotyków i innych substancji psychoaktywnych;
  - b) profilaktyki selektywnej – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem narkotyków i innych substancji psychoaktywnych; to działania o charakterze uprzedzającym a nie naprawczym;

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

- c) profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które wykazują symptomy problemów związanych z używaniem narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych używania szkodliwego lub uzależnienia;
- d) terapii (leczenie, interwencja) – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem;
- e) rehabilitacji (postępowanie po leczeniu) – realizacja programów readaptacji poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne (w tym zapobieganie nawrotom w uzależnieniu, grupy wsparcia, programy aktywizacji zawodowej).

VII. ZADANIA MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

I.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
II.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
III.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów.
IV.	Wspieranie działań instytucji, osób fizycznych i organizacji pozarządowych, służących rozwiązywaniu problemów narkotykowych.
V.	Pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób, z wykorzystaniem pracy socjalnej, kontraktu socjalnego.

VIII. DZIAŁANIA PRZEWIDZIANE DO REALIZACJI W 2021 ROKU

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii, jest dokumentem rocznym – dlatego też należy opierać planowane w nim działania na podstawach finansowych określonych w przyjętym na dany rok budżecie miasta, bazować na istniejącej infrastrukturze instytucji, organizacji i podmiotów, które w okresie danego roku są w stanie zapewnić realizację przyjętych zadań. Większość zadań i działań zaplanowanych do realizacji w roku 2021 jest kontynuacją działalności prowadzonej, w tym zakresie w latach ubiegłych. Ma to swoje uzasadnienie w osiągnięciu trwałych i skutecznych rezultatów jako wynik długofalowego i konsekwentnego postępowania.

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

1. Prowadzenie programów psychoterapii uzależnienia od narkotyków, w tym indywidualne sesje psychoterapeutyczne.
2. Prowadzenie programów terapii dla młodzieży i osób dorosłych uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.
3. Prowadzenie programów rehabilitacji dla osób uzależnionych.
4. Udzielanie wsparcia finansowego w dostosowaniu warunków lokalowych dla prowadzenia zadań z zakresu pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.
5. Finansowanie superwizji klinicznej pracowników placówek leczenia uzależnienia od środków psychoaktywnych.

Wskaźniki:

- liczba osób objętych terapią;
- liczba osób uczestniczących w programach rehabilitacji;

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

- liczba godzin w ramach, których udzielono wsparcia terapeutycznego.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

1. Prowadzenie programów psychoterapii dla osób współzależnych.
2. Udzielanie rodzinom z problemem narkotykowym konsultacji, wsparcia psychologicznego oraz bezpłatnych porad w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, cywilnego i karnego w ramach prowadzenia Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy.
3. Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin z problemem uzależnień.

Wskaźniki:

- liczba udzielonych konsultacji, w tym prawnych i psychologicznych;
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia;
- liczba godzin w ramach, których udzielono wsparcia.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów.

1. Wspieranie szkół podstawowych i ponadpodstawowych w rozwijaniu działań profilaktycznych, w szczególności obejmujących diagnozę problemu używania narkotyków na terenie szkoły i realizację adekwatnego do potrzeb programu profilaktycznego.
2. Prowadzenie programów profilaktycznych w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, stanowiących alternatywę wobec używania narkotyków.
3. Prowadzenie działań edukacyjnych adresowanych do rodziców, których celem jest rozwijanie umiejętności wychowawczych.
4. Prowadzenie programów edukacyjno-informacyjnych, dotyczących środków uzależniających dla uczniów tyskich szkół.
5. Prowadzenie zajęć warsztatowych adresowanych dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych uzupełniających wiedzę na temat zdrowego stylu życia.
6. Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
7. Wdrażanie programów profilaktyczno-interwencyjnych dla młodzieży eksperymentującej z różnymi środkami psychoaktywnymi.
8. Prowadzenie edukacji publicznej w zakresie problematyki narkotykowej, np. poprzez organizację kampanii społecznych, konferencji, debat, akcji edukacyjnych mających na celu zwiększenie aktywności tyszan w sprawach związanych z narkomanią; uwrażliwienie na konieczność szybkiej reakcji, nieobojętność wobec problemu.
9. Monitorowanie skali problemu narkotykowego poprzez prowadzenie lokalnych badań, sondaży i diagnoz pozwalających ocenić potrzeby, zasoby i efekty podejmowanych działań oraz poznać aktualny stan problemów narkotykowych w mieście Tychy.
10. Stworzenie lokalnej koalicji dla skutecznej walki ze zjawiskiem narkomanii z włączeniem rodziców dzieci i młodzieży szkolnej, angażując ich także w kontrolę środowiska szkolnego i pozaszkolnego, zachęcając do zwiększenia nadzoru nad dziećmi.
11. Zakup i rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych.
12. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież i adresowanych do grup rówieśniczych.

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

13. Dopuszczenie Realizatorów Programu w pomoce niezbędne do prowadzenia zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkotykowych.

Wskaźniki:

- liczba uczestników programów edukacyjno-profilaktycznych;
- liczba uczestników debat, akcji;
- ilość wydanych i rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych.

IV. Wspieranie działań instytucji, osób fizycznych i organizacji pozarządowych, służących rozwiązywaniu problemów narkotykowych.

1. Wspieranie działalności merytorycznej instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych z zakresu przeciwdziałania narkomanii.
2. Organizowanie szkoleń, konsultacji, superwizji i warsztatów na potrzeby Realizatorów Programu (nauczycieli tyskich szkół, pracowników świetlic środowiskowych, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, pracowników Policji, Straży Miejskiej, itd.), na temat problemów związanych z narkomanią.
3. Zakup testów do wykrywania narkotyków w organizmie na potrzeby realizatorów Programu.

Wskaźniki:

- liczba uczestników szkoleń;
- liczba zakupionych testów do wykrywania narkotyków.

V. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób, z wykorzystaniem pracy socjalnej, kontraktu socjalnego.

1. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie Centrum Integracji Społecznej.

Wskaźniki:

- liczba osób, zagrożonych wykluczeniem, które podpisały kontrakt socjalny.

IX. USTALENIA KOŃCOWE

1. SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ

- a) Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Tychy inicjuje oraz koordynuje realizację MPPN, odpowiedzialny jest również za formalną i merytoryczną prawidłowość wydatkowanych środków przeznaczonych na realizację zadań wynikających z Programu,
- b) Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miasta Tychy na zlecenie Prezydenta Miasta Tychy, poprzez upoważnionych pracowników Wydziału, dokonuje kontroli prawidłowości wykonywania zadań w ramach MPPN przez Realizatorów. Prawo kontroli przysługuje w toku realizacji zadań lub po ich zakończeniu, zarówno w siedzibie Realizatorów, jak i w miejscu realizacji zadań. Realizatorzy zadań na żądanie kontrolujących są zobowiązani udostępnić lub dostarczyć dokumenty i inne nośniki informacji oraz udzielić ustnie lub na piśmie wszelkich informacji i wyjaśnień, dotyczących kontrolowanych zadań,
- c) realizacja działań wynikających z Programu zostanie dostosowana do warunków i sytuacji epidemicznej kraju, a wszelkie czynności modyfikujące w zaplanowanych działaniach, realizowane będą w oparciu o obowiązujące

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021

przepisy oraz rekomendacje m.in. Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Głównego Inspektora Sanitarnego, Krajowego Biura do spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

W roku 2020, w związku z ogłoszonym stanem epidemii wywołanym przez koronawirusa, nastąpiło wiele zmian w realizacji zadań wynikających z Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. W kolejnym roku kalendarzowym można spodziewać się dalszych utrudnień i ograniczeń w tym zakresie. Każdorazowo należy kierować się priorytetowymi wartościami, którymi są życie i bezpieczeństwo człowieka. We wszystkich podejmowanych działaniach profilaktycznych, w tym również w stanie zagrożenia epidemicznego, powinno się dążyć do ograniczenia negatywnych konsekwencji społecznych wynikających z używania narkotyków, w szczególności szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego spotęgowanych izolacją całych rodzin, w których występuje problem narkotykowy.

2. BUDŻET MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii, zgodnie z art.18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, finansowany jest z dochodów pochodzących z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art.18 (zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych) lub art.18¹ (jednorazowe zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych; zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych na imprezach zamkniętych) oraz z opłat określonych w art.11¹ (opłata za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych) cytowanej ustawy.

Poszczególne zadania ujęte w niniejszym Programie opłacane są w oparciu o uchwałę w sprawie budżetu miasta Tychy na rok 2021.

3. EWALUACJA

Narzędzia ewaluacji Programu:

- a) monitoring realizacji zadań, wynikających z Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii;
- b) sporządzanie dwa razy w roku sprawozdania finansowego i merytorycznego z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.